

Mesto Sabinov

Mestský úrad, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov

M a t e r i á l

na zasadnutie Mestského zastupiteľstva
dňa 31. januára 2019

K bodu:

Informácia o výsledku kontroly NKÚ SR: Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu v meste Sabinov

Predkladá:

Ing. Viliam Palenčár
vedúci OSMaVS

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo prerokovalo predložený materiál a

berie na vedomie

informáciu o výsledku kontroly Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu v meste Sabinov

Vypracoval:

Ing. Ján Maruša
referent OSMaVS

Dôvodová správa

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1702/10 z 19.07.2018 a dodatku č. 1 k povereniu z 10.09.2018 vykonal kontrolu „Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu“ v meste Sabinov v čase od 01.08.2018 do 22.10.2018, ktorej účelom bolo zhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ. Predmetom kontroly bolo zabezpečenie systému odpadového hospodárstva, efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu odpadu v meste. Kontrolovaným obdobím bol rok 2015 – I. polrok 2018.

Výsledky sú uvedené v protokole o výsledku kontroly / Príloha č. 1/ a boli prerokované v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade SR v znení neskorších predpisov dňa 14.11.2018. Bolo konštatované, že mesto zatiaľ neplní ciele stanovené pre EÚ a SR, resp. že systém triedeného zberu komunálneho odpadu v meste je neúčinný.

Na odstránenie zistených nedostatkov a zlepšenie súčasného stavu v triedení odpadu prijalo mesto Sabinov opatrenia, ktoré sú uvedené v Prílohe č.2.

Mestské zastupiteľstvo v Sabinove

U z n e s e n i e
Mestského zastupiteľstva č. ...
zo dňa 31. januára 2019

**... k Informácii o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR
Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu v meste
Sabinov**

Mestské zastupiteľstvo prerokovalo predložený materiál
a podľa § 20a ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Zb. o Najvyššom kontrolnom úrade SR

berie na vedomie

informáciu o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR
Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu v meste Sabinov

Ing. Michal Repaský
primátor mesta

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenie: 1702/10

Zo dňa: 19.07.2018

Dodatok č. 1 k povereniu zo dňa: 10.09.2018

Číslo: Z-007264/2018/1110/BMI

Počet výťahov: 2

Výtlačok číslo: 2

Počet strán: 12

Počet príloh: 0

PROTOKOL o výsledku kontroly Efektivnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu

Mesto Sabinov

Prešov, november 2018

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
EÚ	Európska únia
Mesto alebo kontrolovaný subjekt	Mesto Sabinov
MsZ	Mestské zastupiteľstvo
ENVI-PAK, a.s.	Spoločnosť ENVI-PAK, a. s., Galvaniho 7/B, 821 04 Bratislava
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Ods.	Odsek
OÚ	Okresný úrad
POH	Program odpadového hospodárstva
Marius Pedersen, a.s.	Spoločnosť Marius Pedersen, a.s., Opatovská 1735 911 01 Trenčín
SR	Slovenská republika
Ust.	ustanovenie
VKM	Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky
Výkaz ŽP 6-01	Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce ŽP 6-01
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
VZN č. 4/2001	VZN mesta Sabinov č. 4/2001 o zbere, preprave a zneškodňovaní komunálneho odpadu
VZN č. 2/2016	VZN mesta Sabinov č. 2/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Sabinov
Vyhláška o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 366/2015 Z. z. o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.
Vyhláška č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
Zákon o NKÚ SR	zákon NR SR č. 39/1993 o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
Zákon o obecnom zriadení	zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
Zákon o odpadoch	Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon o štátnej štatistike	Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

Zhrnutie

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2018. Dôvodom zaradenia kontrolnej akcie do plánu kontrolnej činnosti je nízka úroveň triedenia komunálneho odpadu v SR v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ a vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ v odpadovom hospodárstve, ktoré musí SR splniť do roku 2020. V sledovaných ukazovateľoch, týkajúcich sa kontrolovanej oblasti, je SR na jednom z posledných miest v rámci členských krajín EÚ.

Cieľom kontroly bolo preveriť efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu odpadu vo vybraných mestách a obciach. Účelom kontroly bolo zhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ. Predmetom kontroly bolo zabezpečenie systému odpadového hospodárstva, efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu odpadu v meste. Kontrolovaným obdobím bol rok 2015 – I. polrok 2018.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola výkonnosti v kombinácii s kontrolou súladu. Počas výkonu kontroly boli pri zbere údajov použité tieto metódy – preskúmanie dokladov a dokumentov, štúdium literatúry, rozhovory so zamestnancami kontrolovaného subjektu a analytické postupy.

Kontrolou bolo zistené, že v meste zabezpečuje komplexné služby pri nakladaní s komunálnym odpadom na území mesta spoločnosť Marius Pedersen, a.s.. Mesto a Marius Pedersen, a.s., majú uzatvorenú zmluvu o zabezpečení systému združeného nakladania s odpadmi z obalov s OZV ENVI-PAK, a.s. V kontrolovanom období malo ešte mesto uzatvorené zmluvy o zbere a preprave komunálnych odpadov s inými zberovými spoločnosťami.

Preverením štatistických výkazov ŽP 6-01, hlásení o vzniku odpadu a nakladaní s ním a evidenčných listov odpadu bolo zistené, že mesto v kontrolovanom období zabezpečilo vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre povinné druhy odpadov a ohlasovalo údaje o vzniku odpadu a nakladaní s ním príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch.

Kontrolou uvedených výkazov a evidencie o odpadoch bolo zistené, že mesto nesprávne vykazovalo množstvo triedeného odpadu vo výkaze ŽP 6-01 za roky 2015 a 2017, čo nebolo v súlade so zákonom o štátnej štatistike.

V kontrolovanom období príjmy z poplatkov za komunálny odpad boli každoročne nižšie ako výdavky na nakladanie s komunálnym odpadom. Výška miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad v kontrolovanom období nebola zmenená.

Z hľadiska zabezpečenia triedeného zberu povinných druhov odpadu bolo zistené, že mesto spĺňalo štandard zberu pri zložke sklo podľa vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. Pri triedenej zložke papier, kovy, plasty + kovy + VKM a plasty + VKM mesto nesplňalo štandard zberu na 1 občana uvedený v § 14 ods. 1 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

Na podporu zvýšenia triedeného zberu komunálneho odpadu boli v meste organizované nasledovné aktivity: prednášky na školách, Deň zeme a infostánok na Sabinovskom jarmoku. Mesto vo svojom mesačníku Spravodajca mesta uvádzalo články na podporu zvýšenia triedenia komunálneho odpadu.

Náklady na triedený zber odpadov v meste mali rastúci trend. Z pohľadu podielu triedeného odpadu na celkovom odpade pri zohľadnení nákladov na triedený zber možno konštatovať, že náklady na triedený zber rástli rýchlejšie ako rástol podiel triedeného odpadu na celkovom odpade.

Podiel triedeného odpadu na celkovom množstve odpadu v meste v roku 2017 bol 16,31 %, čo bolo menej ako cieľ stanovený pre SR (30 %). Odhad na rok 2018 je 16,75 % a na rok 2020 je odhad 17,64 %. Na základe dosiahnutého podielu triedeného odpadu v meste za rok 2017 možno konštatovať, že mesto zatiaľ neplní ciele stanovené pre SR, resp. že systém nakladania s odpadmi v meste je neúčinný.

NKÚ SR odporúča doplniť ciele a merateľné ukazovatele za oblasť odpadového hospodárstva v programovom rozpočte, prerokovať v MsZ problematiku miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, prerokovať so spoločnosťou Marius Pedersen, a.s., možnosti zvýšenia podielu triedeného odpadu vzhľadom na vývoj nákladov na

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

triedený zber povinných druhov odpadu a zabezpečiť informačnú kampaň pre obyvateľov mesta o triedenom zbere komunálneho odpadu.

Najvyšší kontrolní úřad Slovenskej republiky

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1702/10 z 19.07.2018 a dodatku č. 1 k povereniu z 10.09.2018 vykonali:

Ing. Martin Balajty, PhD., vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Marián Sisák, člen kontrolnej skupiny

Mgr. Anna Rosolanková, členka kontrolnej skupiny

kontrolu „Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu“, ktorej účelom bolo zhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ a vypracovali protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 01.08.2018 do 22.10.2018 v kontrolovanom subjekte

Mesto Sabinov
Námestie slobody 57
083 01 Sabinov
IČO 00327735

za kontrolované obdobie: rok 2015 – 1. polrok 2018.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI 100 – základné princípy kontroly verejného sektora, ISSAI 300 – základné princípy kontroly výkonnosti a ISSAI 400 – základné princípy kontroly súladu).

Predmetom kontroly bolo preveriť systém odpadového hospodárstva, efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu komunálneho odpadu v meste.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Charakteristika systému odpadového hospodárstva

Nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom je podľa zákona o obecnom zriadení kompetenciou spadajúcou pod samosprávnú pôsobnosť mesta. Zodpovednosť mesta pri nakladaní s odpadom v súčasnosti definuje zákon o odpadoch, podľa ktorého je mesto držiteľom odpadu, t. z. osobou, ktorá má odpad v držbe a je povinná s ním nakladať v súlade s týmto zákonom a ostatnými súvisiacimi právnymi predpismi.

Všetky základné princípy a ciele pre nakladanie s odpadom vyplývajú z hierarchie odpadového hospodárstva, ktorá bola prijatá smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadoch. Hierarchia odpadového hospodárstva je základnou filozofiou pre nakladanie s odpadom z ktorej vyplýva, že najdôležitejšou činnosťou by mala byť prevencia vzniku odpadu. V prípade jeho vzniku by mal byť odpad vhodnou formou zhodnotený a jeho skládkovanie a zneškodňovanie by malo byť až poslednou možnosťou. V súčasnosti je v našej krajine situácia opačná, najvyužívanejším spôsobom nakladania s odpadom je práve skládkovanie, pričom v triedení odpadu, ako základného predpokladu pre jeho ďalšie zhodnotenie, patrí SR jedno z posledných miest v rámci EÚ.

Hlavné európske ciele, a teda aj ciele SR, sú okrem zákona o odpadoch pretransformované aj do strategických dokumentov SR a vzhľadom na to, že ciele sú zamerané aj na komunálny odpad, za nakladanie s ktorým sú zodpovedné práve mestá, sú zodpovedné aj za ich plnenie. Z uvedeného vyplýva, že okrem zabezpečovania činností vyplývajúcich zo zákona o odpadoch, je v tejto oblasti nevyhnutné prostredníctvom vhodných nástrojov mesta dosahovať každoročne výrazné zvyšovanie podielu triedeného odpadu na celkovom odpade.

V meste zabezpečuje zber komunálneho odpadu spoločnosť Marius Pedersen, a.s. na základe zmluvy na zber a prepravu komunálnych odpadov z domácností a odpadov podobného charakteru od právnických a fyzických osôb. Uloženie komunálneho odpadu na skládku je riešené cez firmu Spoločnosť Šariš, a.s. Sabinov – na základe zmluvy o hospodárení s komunálnym odpadom, na skládke odpadov Spoločnosti Šariš, a.s., v katastrálnom území obce Ražňany. Systém triedeného zberu komunálneho odpadu zabezpečuje spoločnosť ENVI-PAK, a.s. Bratislava – organizácia zodpovednosti výrobcov – na základe zmluvy o podmienkach prevádzkovania miestneho systému triedeného zberu

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

komunálnych odpadov. Mesto má zriadený zberný dvor, ktorý prevádzkuje spoločnosť Marius Pedersen, a.s. Na zbernom dvore sa dotriedňovanie odpadu nerealizuje.

V meste sú rozmiestnené nádoby pre zber tuhého komunálneho odpadu a nádoby na triedený odpad s objemom 1 100 litrov, ktoré sú farebne rozlíšené: papier (modré), sklo (zelené), kovy (hnedé), plasty + VKM (žlté). Na triedený odpad sú v meste distribuované aj vrecia s objemom 120 litrov. Na zbernom dvore sú k dispozícii na triedený odpad veľkoobjemové kontajnery pre povinné zložky odpadu.

Mesto Sabinov malo v kontrolovanom období, okrem zmluvy s ENVI- PAK, a.s a Marius Pedersen, a.s., uzatvorené zmluvy na zber a prepravu komunálnych odpadov, vrátane mobilného zberu, podľa § 81 ods. 13 zákona o odpadoch, so spoločnosťami Zberná surovina Žilina, a.s, Žilina, F.M.RECYKLING s.r.o. Trenčín, Marián Gunár Prešov, Ján Vojtek NaPDS Sabinov, KOVIS TRADE, s.r.o. Ľubotice, ROMA KO, s.r.o. Košice, H+EKO, spol. s r.o. Košice, ASEKOL SK s.r.o. Bratislava, Eco systém s.r.o. Bratislava, ELKOMIN, Združenie výrobcov a dovozcov elektrozariadení, Bratislava a ARGUSS, s.r.o. Bratislava.

Strategické dokumenty mesta

Oblasť nakladania s odpadmi v kontrolovanom období upravovali tieto dokumenty mesta: VZN mesta o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta, POH mesta na roky 2011 – 2015, programový rozpočet mesta s príslušným programom týkajúcim sa odpadového hospodárstva.

Mesto malo v platnosti tieto VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta:

- VZN č. 4/2001 o zbere, preprave a zneškodňovaní komunálneho odpadu v znení neskorších dodatkov, ktoré bolo účinné do 17.05.2016,
- VZN č. 2/2016, ktoré bolo účinné od 18.05.2016.

VZN č. 2/2016 obsahovalo všetky náležitosti v súlade s ust. § 81 ods. 8 zákona o odpadoch. V zmysle prechodného ustanovenia § 135 ods. 15 mesto malo povinnosť VZN o odpadoch uviesť do súladu so zákonom o odpadoch do 30.06.2016, ktorú podmienku mesto Sabinov v stanovenej lehote splnilo.

V kontrolovanom období malo mesto vydaný iba POH mesta do roku 2015 (na roky 2011 – 2015), ktorý bol vypracovaný v roku 2014, po vyhlásení záväznej časti POH Prešovského kraja na roky 2011 – 2015. POH mesta do roku 2015 bol Okresným úradom Sabinov, odborom starostlivosti o životné prostredie schválený rozhodnutím podľa § 71 ods. 1 písm. e) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

POH na roky 2016 – 2020 mesto nemalo vypracovaný z dôvodu, že do času výkonu kontroly nebol vydaný POH Prešovského kraja na roky 2016 – 2020.

V programovom rozpočte mesta na príslušný rok bola oblasť týkajúca sa komunálneho odpadu stanovená v podprograme č. 3.4. Nakladanie s odpadom, ktorý mal dva prvky: č. 3.4.1. Odvoz odpadu a č. 3.4.2. Uloženie odpadu. Zámer, ciele a merateľné ukazovatele podprogramu a jeho prvkov sa v kontrolovanom období nemenili a boli nasledovné:

Zámer prvku č. 3.4.1.: Mesto zbavené komunálneho odpadu a prvku č. 3.4.2.: Efektívne zneškodňovanie odpadu šetrné k životnému prostrediu.

Cieľom prvku č. 3.4.1. bolo zabezpečiť odvoz odpadu na základe požiadaviek občanov. Výstup prvku bol vyjadrený tromi kvantitatívnymi merateľnými ukazovateľmi „objem odvezeného odpadu za rok“ so stanovenou plánovanou hodnotou v tonách, „počet zberových dní komunálneho odpadu za rok“ so stanovenou hodnotou v dňoch a „objem odvezeného odpadu na 1 obyvateľa mesta za rok“ so stanovenou hodnotou v kg. Cieľom prvku č. 3.4.2. bolo zabezpečiť efektívnu likvidáciu odpadu uložením na skládke. Výstup prvku bol vyjadrený tromi kvantitatívnymi merateľnými ukazovateľmi „objem zneškodneného odpadu na skládke za rok“ so stanovenou plánovanou hodnotou v tonách, „objem recyklovateľného odpadu za rok“ so stanovenou hodnotou v tonách a „počet zberových dní recyklovateľného odpadu za rok“ so stanovenou hodnotou v dňoch.

Najvyšší kontrolní úřad Slovenskej republiky

Mesto pravidelne monitorovalo a hodnotilo programový rozpočet formou monitorovacej správy k 30.06. bežného roka, resp. hodnotiacej správy programového rozpočtu za príslušný rok. V rámci monitorovania a hodnotenia podprogramu č. 3.4. Nakladanie s odpadom bolo uvedené čerpanie rozpočtu za podprogram, resp. prvky, na aký účel boli rozpočtované finančné prostriedky a aké boli dosiahnuté skutočné hodnoty merateľných ukazovateľov.

Na základe merateľných ukazovateľov, ktoré boli stanovené iba na množstvo komunálneho odpadu a počet druhov vytriedeného odpadu možno konštatovať, že mesto nemalo stanovené ciele a merateľné ukazovatele na podiel triedeného zberu komunálneho odpadu, ktorými by bolo možné merať ich účinnosť.

Vybrané povinnosti obce

Činnosti týkajúce sa nakladania s komunálnym odpadom, jeho zberu, prepravy, zneškodňovania a evidencie odpadov, v kontrolovanom období vykonávala spoločnosť Marius Pedersen, a.s., ktorá finančne a evidenčne eviduje jednotlivé druhy odpadov pre mesto. Spoločnosť zasiela mestu faktúry s uvedením množstva vyzbieraného odpadu a prehľady o množstvách vyzbieraného odpadu. Mesto Sabinov na základe predložených dokladov vypracováva hlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním a ročný výkaz ŽP 6-01 pre Štatistický úrad SR.

V kontrolovanom období mesto zabezpečilo vykonávanie triedeného zberu komunálneho odpadu pre povinné druhy odpadov. Mesto triedilo nasledovné druhy odpadov: plasty, sklo, papier a lepenka, VKM, kovy, elektroodpad, BRO, batérie a pneumatiky. Z dôvodu, že odpadové pneumatiky sa nepovažujú za komunálny odpad, neboli vykazované v štatistickom výkaze ŽP 6-01 za roky 2016-2017. O jednotlivých druhoch a množstvách odpadov mesto viedlo evidenciu prostredníctvom evidenčných listov odpadov. Množstvom zber komunálneho odpadu v kontrolovanom období v meste nebol zavedený.

V kontrolovanom období mesto ohlasovalo údaje o odpadoch príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva a uchovávalo ohlásené údaje podľa ust. § 14 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch. Ohlásenia o vzniku odpadu a nakladaní s ním za príslušný kalendárny rok boli podané v stanovenom termíne – do 28. februára nasledujúceho roka, v zmysle ust. § 3 ods. 2 vyhlášky o evidencnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.

Počas výkonu kontroly malo mesto na svojom webovom sídle zverejnené príslušné VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, VZN č. 9/2015 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, programový rozpočet mesta, s vyčíslením investícií a prevádzkových nákladov na odpadové hospodárstvo, kalendár zberu odpadov na daný rok, harmonogram vývozu komunálneho odpadu podľa ulíc, informácie o prevádzke zberného dvora na ul. Hollého 35, informácie o jarom a jesennom upratovaní – rozmiestnenie veľkokapacitných kontajnerov a informácie na spropagovanie triedenia odpadov.

Financovanie nakladania s odpadmi

V kontrolovanom období príjmy z poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad boli nižšie ako výdavky na nakladanie s komunálnym odpadom.

Výnos z miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad bol v kontrolovanom období použitý výlučne na krytie nákladov za zber, prepravu a zneškodnenie komunálnych odpadov na území.

Prehľad o výške príjmov z poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad a výdavkov na nakladanie s komunálnymi odpadmi mesta v rokoch 2015 – 2017 je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad o príjmoch a výdavkoch za komunálny odpad v eur

Ukazovateľ / rok	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Príjmy	199 060	196 816	195 165
Výdavky	339 470	336 571	343 816
Rozdiel	140 410	139 755	148 651

Zdroj: mesto Sabinov, záverečný účet mesta za roky 2015-2017

Z údajov v tabuľke č. 1 vyplýva, že mesto každoročne doplácalo zo svojho rozpočtu na oblasť nakladania s komunálnymi odpadmi. Príjmy z miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad v kontrolovanom

období nepokrývali výdavky mesta na zber a odvoz odpadu. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami predstavoval ročne sumu vyššiu ako 100 tis. eur, nasledovne: v roku 2015 suma 140 410 eur, v roku 2016 suma 139 755 eur a v roku 2017 suma 148 651 eur.

Miera vymožitelnosti miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad sa v kontrolovanom období pohybovala na úrovni 89,4 % – 91,8 %. Údaje o predpokladaných príjmoch a skutočných príjmoch za komunálny odpad v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia sú uvedené v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 Miera vymožitelnosti

Ukazovateľ / rok	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Predpokladaný výnos v eur (predpis príjmov)	216 780	219 590	218 169
Skutočný výnos v eur (platba za aktuálny rok)	199 060	196 816	195 165
Miera vymožitelnosti v % (za aktuálny rok)	91,83 %	89,62 %	89,46 %

Zdroj: mesto Sabinov

Na triedený zber tých druhov odpadu, za ktorých financovanie sú zodpovedné OZV, mesto nevynakladalo finančné prostriedky, resp. neevidovalo nedoplatky za tieto druhy odpadov.

Kontrolou bolo zistené, že mesto každoročne doplácalo na zber a triedenie odpadu z vlastného rozpočtu, pričom nakladanie má byť hrazené z miestneho poplatku.

2. Efektívnosť systému triedeného zberu

Mesto okrem povinne triedených druhov komunálneho odpadu triedil aj: elektroodpad z domácností, použité prenosné batérie a akumulátory a automobilové batérie a akumulátory, veterinárne lieky a humánne lieky nespotrebované fyzickými osobami, zdravotnícke pomôcky, textil, odpad s obsahom škodlivín (odpadové motorové a mazacie oleje, farbivá, chemikálie a iné nebezpečné odpady). V roku 2015 kontrolovaný subjekt vytriedil aj 2,29 %, v roku 2016 vytriedil 2,17 % a v roku 2017 vytriedil 3,24 % iných triedených druhov komunálneho odpadu z celkového triedeného komunálneho odpadu.

Zber jedlých olejov a tukov z domácností sa vykonáva formou zberného dvora, kde je zaevidovaný a následný vývoz realizuje firma Marius Pedersen, ktorá je prevádzkovateľom tohto dvora. Mesto nezabezpečuje triedený zber biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov z domácností, z dôvodu, že si uplatňuje výnimku z povinnosti zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu BRO z kuchyne ak pôvodcom nie je podnikateľ a to podľa § 81 ods. 21 písm. d) zákona o odpadoch. Kontrolovaný subjekt preukázal, že by náklady na nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským odpadom nepokryli ani pri určení miestneho poplatku vo výške 50% zo zákonom ustanovenej hornej hranice sadzby miestneho poplatku. V prípade BRO zo záhrad mesto neposkytlo obyvateľom v rodinných domoch pre každú domácnosť zbernú nádobu s objemom 120 litrov (pri frekvencii odvozu minimálne raz za 14 dní) alebo domáci kompostovací zásobník v súlade s § 14 ods. 8 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo dňa 17.10.2018 v roku 2018 bolo mesto úspešné v žiadosti na kompostéry pre každú domácnosť a v súčasnosti prebieha verejné obstarávanie.

Triedený zber kovov sa v meste Sabinov realizuje cez 1100 l nádoby červenej farby. Z IBV sa kovy zbierajú vo vreciach spoločne s plastami. Okrem toho má mesto zmluvu s tromi subjektami na výkup železného šrotu, kde je možné kovový odpad odviezť. Zberne surovín mestu posielajú hlásenia o výkupe odpadu za celý rok a to na začiatku ďalšieho kalendárneho roka.

Triedený zber VKM sa realizuje cez nádoby žltej farby spolu s plastami. Z IBV sa VKM zbierajú vo vreciach spoločne s plastami.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Mesto Sabinov spolu s OZV a Marius Pedersen vykonávalo nasledovné aktivity na podporu zvýšenia triedeného zberu: prednášky na školách, Deň zeme a infostánok na Sabinovskom jarmoku. Mesto vo svojom mesačníku *Spravodajca mesta* uvažovalo články na podporu zvýšenia triedenia komunálneho odpadu.

Kontrolou bolo zistené, že mesto Sabinov spĺňalo štandard zberu uvedený vo vyhláške č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch pri zložke sklo. Pri triedenej zložke papier, kovy, **plasty + kovy + VKM** a **plasty + VKM** mesto nespĺňalo štandard zberu na 1 občana uvedený v § 14 ods. 1 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. Štandard zberu spĺňal kontrolovaný subjekt pri **papieri na 16,37 %**, pri **kovoch na 37,27 %**, pri **plastoch + kovy + VKM na 35,09 %** a pri **plastoch + VKM na 59,09 %**.

V meste Sabinov v kontrolovanom období zabezpečená nasledovná dostupnosť nádob na triedený zber:

Tabuľka č. 3 Dostupnosť nádob na triedený zber

	Počet nádob	Objem v l	Počet vývozov za rok
Papier	1	35000	1
	1	7000	4
	1110 vriec	120	4
Plast+VKM	86	1100	26
	1	35000	12
Sklo	70	1100	12
	1	20000	2
	1200 vriec	120	12
Kovy	5	1100	6
	2	1100	6
Plast+VKM+kovy	1200	120	12

Zdroj: mesto Sabinov

Preverovaním bolo zistené, že nádoby na plasty a na sklo sú v meste umiestnené na **každej** ulici. Podľa vyjadrenia mesta je zabezpečené, aby každý bytový dom mal v blízkosti zbernú nádobu. Nádob na kovy je iba 5 ks, ktoré sú rozmiestnené v rámci celého mesta. Obyvatelia IBV triedia odpad do plastových vriec rozlíšených farebne. Mesto nemá mapu rozmiestnenia zberných nádob. Nádoby sú majetkom firmy Marius Pedersen, pričom sa vedie rozmiestnenie nádob podľa jednotlivých ulíc. Mesto Sabinov má uzatvorené zmluvy so spoločnosťou Marius Pedersen a OZV ENVI-PACK tak, že mesto nemusí platiť žiadne náklady za odvoz povinne triedeného odpadu.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu z 17.10.2018 z pohľadu uzatvorenej zmluvy s OZV mestu **vyhovuje** systém nastavenia zberu triedeného odpadu. Zo strany štátu by do budúcnosti bolo potrebné legislatívne **zabezpečiť** spätný výkup plastových a sklenených fliaš.

V meste Sabinov mali celkové náklady na triedený odpad v kontrolovanom období rastúci charakter. Prehľad nákladov na triedený zber odpadov v meste uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4 Náklady na triedený zber

	v eur
Náklady na triedený zber za rok 2015	30 457,58
Náklady na triedený zber za rok 2016	95 409,97
Náklady na triedený zber za rok 2017	121 041,95
Náklady na triedený zber k 30. 6. 2018	65 982,09

Zdroj: mesto Sabinov

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Náklady na triedený zber v meste Sabinov v roku 2016 vzrástli oproti roku 2015 o 213,26 % a následne v roku 2017 vzrástli o 26,87 % oproti roku 2016. V roku 2018 sa predpokladá ďalší rast nákladov na triedený zber o 9,02 %. Celkovo náklady na triedený zber vzrástli v roku 2017 oproti roku 2015 o 297,41 %.

Vyhodnotenie efektívnosti triedeného zberu komunálneho odpadu

Na základe údajov zistených kontrolou, a to: podiel triedeného odpadu na celkovom množstve odpadu (tabuľka č. 5) a náklady na triedený zber (tabuľka č. 4), bol vypočítaný indikátor efektívnosti = podiel triedeného odpadu na celkovom množstve odpadu/náklady na triedený zber za roky 2015 – 2017 * 1000.

Za rok 2015 indikátor efektívnosti mal hodnotu 0,51, pričom tento podiel v roku 2016 poklesol na hodnotu 0,20 a v roku 2017 poklesol na hodnotu 0,14. Tento pokles bol spôsobený tým, že aj keď medziročne podiel triedeného odpadu na celkovom odpade mal rastúcu tendenciu, náklady na triedený zber rástli rýchlejšie. V meste došlo v roku 2016 oproti roku 2015 k poklesu indikátora efektívnosti o 0,31 a v roku 2017 oproti roku 2016 bol zaznamenaný pokles o 0,06. V roku 2017 došlo k poklesu indikátora efektívnosti oproti roku 2015 o 0,37.

Na základe uvedeného medziročného vývoja indikátora efektívnosti v rokoch 2016 a 2017, resp. z pohľadu podielu triedeného odpadu na celkovom odpade pri zohľadnení nákladov na triedený zber možno konštatovať, že náklady na triedený zber rástli rýchlejšie ako rástol podiel triedeného odpadu na celkovom odpade.

3. Účinnosť systému triedeného zberu

Na základe získaných údajov o množstve celkového odpadu a množstve triedeného odpadu v kontrolovanom období, bol podiel triedeného odpadu v meste nasledovný:

Tabuľka č. 5 Podiel triedeného odpadu na celkovom komunálnom odpade

Roky	2015	2016	2017	2018 - odhad	2019 - odhad	2020 – odhad
Podiel triedeného odpadu	15,43 %	18,87 %	16,31 %	16,75 %	17,20 %	17,64 %

Zdroj: vypočítané NKÚ SR na základe údajov mesta Sabinov

V rokoch 2015 – 2017 bol síce zaznamenaný nárast podielu triedeného odpadu na celkovom odpade o 0,88 percentuálnych bodov, avšak možno konštatovať, že podiel triedeného odpadu na celkovom odpade bol stále nízky.

Po zavedení rozšírenej zodpovednosti došlo k poklesu podielu triedeného odpadu v roku 2017 o 2,56 percentuálnych bodov, z dôvodu nižšieho zberu triedených zložiek zo strany zberných spoločností. Odhad pre podiel triedeného odpadu na rok 2020, na základe údajov za roky 2015 – 2017, je na úrovni 17,64 %, t. z., že nedosahuje ani polovicu z cieľa pre triedený zber komunálnych odpadov stanoveného v POH SR.

Z hľadiska cieľov pre triedený zber komunálnych odpadov podľa POH SR na roky 2016 – 2020 možno konštatovať, že ciele a merateľné ukazovatele mesta týkajúce sa odpadového hospodárstva, stanovené v programovom rozpočte, neboli konzistentné s týmito cieľmi.

V kontrolovanom období triedenie komunálneho odpadu nemalo vplyv na výšku miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad v meste. Sadzba poplatku pre fyzické osoby bola vo výške 0,041 eur/osoba/kalendárny deň. Po prepočítaní na počet 365 kalendárnych dní v roku bola výška poplatku pre fyzické osoby 15,00 eur ročne.

Podľa písomného vyjadrenia mesta zo 17.10.2018 k zníženiu poplatku nedošlo, nakoľko náklady na nakladanie s odpadmi sú vyššie ako výnosy z miestneho poplatku za komunálne odpady.

Po účinnosti nového zákona o odpadoch mesto informovalo občanov, že zvýšením podielu triedeného odpadu sa môže znížiť miestny poplatok.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Mesto v kontrolovanom období nelikvidovalo čiernu skládku na základe rozhodnutia OÚ Sabinov, resp. príslušného orgánu životného prostredia. Malé skládky mesto likvidovalo v počiatočných častiach cez pracovníkov Malej obecnej služby a cez aktívnych pracovníkov.

Údaje o množstvách triedeného odpadu, uvedené v hláseniach o vzniku odpadu a ročnom výkaze ŽP 6-01, boli overené na evidenčných listoch odpadu za rok 2017. Údaje uvedené vo výkaze ŽP 6-01 boli overené na faktúrach za zber, prepravu a zneškodnenie komunálnych odpadov za mesiace júl a september 2017, ktorých súčasťou boli aj vážne listy.

Kontrolou jednotlivých výkazov (evidenčných listov odpadu, hlásení o vzniku odpadu a nakladaní s ním a výkazov ŽP 6-01) za roky 2015 až 2017 boli zistené nasledovné nezrovnalosti:

Tabuľka č. 6 Množstvo triedeného odpadu podľa výkazu ŽP 6-01 a skutočnosť podľa evidenčných listov v tonách

Rok	Skutočnosť podľa evidenčných listov	Vykázané množstvo v ŽP 6-01	Rozdiel v t	Rozdiel v %
2015	467,91	407,91	60,00	12,82
2016	918,77	918,77	0	0
2017	808,42	772,92	35,50	4,39
Spolu	2 195,10	2 099,60	95,50	4,35

Zdroj: výkazy ŽP 6-01 a v evidenčné listy odpadu za roky 2015 – 2017

Vo výkaze ŽP 6-01 v roku 2015 mesto uviedlo o 12,82 % menej triedeného odpadu, ako bola skutočnosť a v roku 2017 bol rozdiel medzi vykázaným množstvom triedeného odpadu a skutočnosťou 4,39 %. Na základe preverenia evidenčných listov odpadu, hlásení o vzniku a nakladaní s odpadmi a výkazov ŽP 6-01 možno konštatovať, že mesto neoverovalo údaje uvádzané v hlásení o vzniku odpadu a nakladaní s ním s evidenčnými listami odpadu.

Mesto tým, že v rokoch 2015 – 2017 nesprávne vykazovalo množstvo triedeného odpadu, ktoré vzniklo, resp. bolo vyprodukované na území mesta v príslušnom roku, nepostupovalo v súlade s ust. § 18 ods. 3 zákona o štátnej štatistike.

Z hľadiska významnosti možno konštatovať, že množstvo nesprávne vykázaného triedeného odpadu v porovnaní so skutočným množstvom odpadu bolo významné.

Podľa vyjadrenia mesta Sabinov zo dňa 17.10.2018 mesto nevykazovalo v štatistickom výkaze ŽP 6-01 skutočné množstvo papiera, ktoré vzniklo na území mesta v roku 2015, nakoľko písomný doklad o vyzbieranom množstve papiera od firmy Zberné suroviny, a.s., bol mestu zaslaný až 16.03.2018 a štatistický výkaz bolo potrebné odoslať do konca februára 2016.

V kontrolovanom období mesto realizovalo jeden projekt financovaný z prostriedkov EÚ, týkajúci sa komunálnych odpadov. Mesto Sabinov v kontrolnom období podalo žiadosť na výzvu o poskytnutie NFP - Podpora predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov – obstaranie záhradných kompostérov v počte 1200 ks/1000 I. Žiadosť bola schválená v roku 2018, momentálne je vyhlásené verejné obstarávanie.

Vyhodnotenie účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu:

Na základe zistených údajov o podiele triedeného odpadu v meste (tabuľka č. 5) a cieľov pre podiel triedeného odpadu v EÚ, resp. podľa POH SR na roky 2016 – 2020, bola vyhodnotená účinnosť triedeného zberu v meste, uvedené v tabuľke č. 7.

Tabuľka č. 7 Podiel triedeného odpadu na celkovom odpade v meste v porovnaní s cieľmi pre EÚ/SR

rok 2017		rok 2018		rok 2020	
skutočnosť v %	cieľ v %	odhad v %	cieľ v %	odhad v %	cieľ v %
16,31	30	16,75	40	17,64	60

Zdroj: vypočítané NKÚ na základe údajov mesta

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Podľa dosiahnutého podielu triedeného odpadu v meste za rok 2017 možno konštatovať, že mesto **zatiaľ** neplní ciele stanovené pre EÚ a SR, resp. že systém triedeného zberu komunálneho odpadu v meste je neúčinný.

Odporúčania:

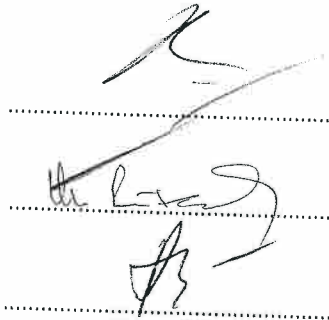
- doplniť/upraviť ciele a merateľné ukazovatele v programovom rozpočte, týkajúce sa odpadového hospodárstva tak, aby boli konzistentné s cieľmi pre triedený zber komunálnych odpadov podľa POH SR na roky 2016 – 2020,
- prorokovať v MsZ problematiku miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, **vzhľadom** na vývoj príjmov a výdavkov v odpadovom hospodárstve mesta, resp. dopĺňanie mesta na nakladanie s komunálnym odpadom,
- so spoločnosťou Marius Pedersen, a.s., prerokovať možnosti zvýšenia podielu triedeného odpadu **vzhľadom** na vývoj nákladov na triedený zber povinných druhov odpadu, za účelom dosiahnutia efektívneho zberu **triedeného** odpadu,
- v súčinnosti s OZV vykonávať informačnú kampaň pre obyvateľov mesta o triedenom zbere komunálneho odpadu.

Za kontrolnú skupinu dňa 06.11.2018

Ing. Martin Balajty, PhD.
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Marián Sisák
člen kontrolnej skupiny

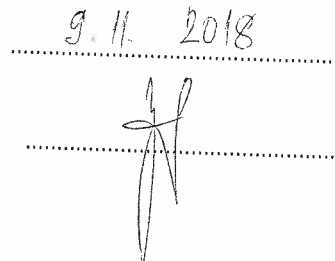
Mgr. Anna Rosolanková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa

Ing. Peter Molčan
primátor mesta

9. 11. 2018

Mesto SABINOV

Mestský úrad Sabinov, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov

Príloha č.2

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava 2

Expozitúra Prešov
Obrancov mieru 6
08001 Prešov

Váš list číslo/zo dňa
Z-007476/2018/1110/BMI

Naše číslo
3956/2018/SM

Vybavuje/linka
Ján Maruša,
jan.marus@sabinov.dcom.sk
0514880417

Sabinov
26.11.2018

Vec

Prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Mesto Sabinov so sídlom Námestie slobody 57, 083 01 v Sabinov, na základe výsledkov kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR vykonanej v čase od 01.08.2018 do 22.10.2018, ohľadom Efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v meste prijíma tieto opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

1. Vyzvať listom všetky subjekty s ktorými má mesto uzavretú zmluvu na zber a výkup odpadu o zaslanie Oznámenia o zbere alebo výkupe odpadu za predchádzajúci kalendárny rok.

Termín: do 31.01.2019
Zodpovedný: Ing. Maruša Ján

2. Prerokovať s OZV a organizáciou zabezpečujúcou zber a vývoz komunálneho odpadu v meste ďalšie možnosti na splnenie štandardu zberu pre zložky triedeného odpadu podľa vyhlášky č. 371/2015 Z.z. / počet nádob, frekvencia vývozov/.

Termín: stály
Zodpovedný: Ing. Palenčár Viliam

3. Doplniť ciele a merané ukazovatele v programovom rozpočte týkajúce sa odpadového hospodárstva v súlade s cieľmi pre triedený zber komunálneho odpadu podľa POH SR na roky 2016 – 2020.

Termín: 31.01.2019
Zodpovedný: Ing. Semanová Alžbeta

4. V súčinnosti s OZV vykonávať informačnú kampaň pre obyvateľov mesta o triedenom zbere komunálneho odpadu / web stránka mesta, mesačník, akcie na školách/.

Termín: stály

Zodpovedný: Ing. Palenčár Viliam, Ing. Maruša Ján

5. Prerokovať v MsZ problematiku miestneho poplatku za komunálny odpad.

Termín: 31.12.2019

Zodpovedný: Ing. Semanová Alžbeta

6. Pre biologicky rozložiteľné odpady zo záhrad pre IBV mesto zabezpečiť záhradný kompostovací zásobník.

Termín: 31.12.2019

Zodpovedný: Ing. Maruša Ján

V Sabinove dňa 26.11.2018

Ing. Michal Repaský
prednosta MsÚ